

การวิเคราะห์ตัวประกอบของการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร

นางสาวไพบลีย์ ใจชอบธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-612-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016890

I10309455

A FACTOR ANALYSIS OF VOCATIONAL AWARENESS OF
THE UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS
IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Paiboon Jaichobthum

คณะวิทยาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-612-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ตัวประกอบของการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร
 โดย นางสาวไพลย์ ใจชอบธรรม
 ภาควิชา วิจัยการศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณา ปุณณโชติ
 รองศาสตราจารย์ ดร.พรณราย ทวีณะประภา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
 (อาจารย์ นิตา ชูโต)

.....
 (รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณา ปุณณโชติ)

.....
 (รองศาสตราจารย์ ดร.พรณราย ทวีณะประภา)

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุโข)

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณณกนก)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงเล่มเดียว

ไพลีย์ ใจย่อธรรม : การวิเคราะห์ตัวประกอบของการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร (A FACTOR ANALYSIS OF VOCATIONAL
AWARENESS OF THE UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK METRO-
POLIS) อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร.วรรณ ปุณโยติ, รศ. ดร.พรรณราย ทรัพย์ประภา,
168 หน้า. ISBN 974-577-612-2

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวประกอบที่สำคัญของการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
จำนวน 1,880 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจการตระหนักรู้ในอาชีพซึ่งดัดแปลงมาจากแบบ
สำรวจ Vocational Awareness Index ของ ลอเรนซ์ อี เคอร์รี่ และ Work Value Inventory
ของ โดนัลด์ อี ชูเปอร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งครอบคลุมกลุ่มตัวแปรที่ศึกษา 8 ด้าน คือ สังคม-
เศรษฐกิจ ครอบครัว ชุมชน-สิ่งแวดล้อม การศึกษา เพศ เชื้อชาติ สมรรถภาพทางกาย และค่านิยม มี
ข้อกระทงรวมทั้งสิ้น 88 ข้อ ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ตัวประกอบโดยหลักตัวประกอบภาพพจน์
และหมุนแกนตัวประกอบแบบอโรทอนอลด้วยวิธีแวนแมกซ์

ข้อค้นพบมีดังนี้

ตัวประกอบที่สำคัญของการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 5
ตัวประกอบ คือ ค่านิยม เพื่อน ครอบครัว สังคม-เศรษฐกิจ และสมรรถภาพทางกาย โดยที่ตัวประกอบ
เหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมของการตระหนักรู้ในอาชีพได้ประมาณร้อยละ 25.4 และเมื่อแยก
วิเคราะห์แต่ละระดับชั้น พบว่า

1. การตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีตัวประกอบที่สำคัญ 4 ตัวประกอบ
ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมของการตระหนักรู้ในอาชีพได้ประมาณร้อยละ 18.5
2. การตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีตัวประกอบสำคัญ 4 ตัวประกอบ
ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมของการตระหนักรู้ในอาชีพได้ประมาณร้อยละ 17.5
3. การตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีตัวประกอบสำคัญ 5 ตัวประกอบ
ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมของการตระหนักรู้ในอาชีพได้ประมาณร้อยละ 21.7

ศูนย์วิทยุวิทยุวิทยุ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... วิชาการศึกษา
สาขาวิชา ..... การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติต ..... 1/1 - 2/1
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาช่วย .....
.....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

PAIBOON JAICHOBTHUM : A FACTOR ANALYSIS OF VOCATIONAL AWARENESS OF THE UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. VANNA PURANAJOTI, Ed.D., ASSO. PROF. PARNARAI SAPRAYAPRAPA, Ph.D., 168 pp. ISBN 974-577-612-2

This research was designed to study the factors of vocational awareness of the upper secondary school students in Bangkok metropolis. The samples used for this research consisted of 1,880 upper secondary school students. An inventory of 88 items covered 8 area of vocational awareness : socio-economic, familial, environmental-community, education, ethnic, sex, physical-capacity and value, which was adapted from the Vocational Awareness Index of Lawrence E. Currie and the Work Value Inventory of Donald E. Super was used for data collection. The factor analysis by the image factoring method with the varimax rotation of axis was used for data analysis.

The findings were as follow :

The vocational awareness of the upper secondary school students consisted of five important factors : value, friends, familial, socio-economic and physical-capacity which accounted for 25.4 percents of total variance. When it was analysed separately according to class levels, it had been found that.

1. The vocational awareness of the Matayomsuksa four students consisted of four important factors which accounted for 18.5 percents of total variance.

2. The vocational awareness of the Matayomsuksa five students consisted of four important factors which accounted for 17.5 percents of total variance.

3. The vocational awareness of the Matayomsuksa six students consisted of five important factors which accounted for 21.7 percents of total variance.

ภาควิชา วิชาการศึกษา
สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติกร ..... ๗ - ๑ /
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาช่วย ..... WJMP

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งของ
รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณฺณโชติ และ รองศาสตราจารย์ ดร.พรณราย
ทวันยะประภา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ
ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และ
เนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้ บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอ
ขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มา ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วัชร ทวันยมิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
นวลศิริ เปาโรหิตย์ รองศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.อาภา จันทรสกุล อาจารย์ ดร.จีน แบริ อาจารย์อาภา ถนัดช่าง และ อาจารย์
สวัสดี สุวรรณอักษร ที่กรุณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสำรวจให้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอบพระคุณอาจารย์ฝ่ายแนะแนว และขอขอบคุณนักเรียนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ของผู้วิจัย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณพี่ เพื่อน น้อง และเพื่อนอาจารย์จากโรงเรียนที่ผู้วิจัยปฏิบัติราชการอยู่
ที่ได้ให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดี

และท้ายที่สุดผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา ที่ได้ให้ความสนับสนุนและ
ส่งเสริมทั้งด้านการศึกษาและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ไพบุลย์ ใจชอบธรรม

มีนาคม 2533

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 ความหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้ในอาชีพ ..	10
2.2 การแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	22
2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้ในอาชีพกับการ	
แนะแนวอาชีพ	26
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
ลักษณะและปริมาณของกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42

บทที่	ช หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามการตระหนักรู้ในอาชีพของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	51
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามการตระหนักรู้ในอาชีพของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	68
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามการตระหนักรู้ในอาชีพของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	83
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามการตระหนักรู้ในอาชีพของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	99
5 สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	115
ข้อค้นพบ	116
อภิปรายผลการวิจัย	125
ข้อเสนอแนะ	131
บรรณานุกรม	133
ภาคผนวก	139
ประวัติผู้เขียน	168

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายชื่อเขตและโรงเรียนที่สุ่มได้ในแต่ละท้องที่การศึกษา.....	37
2	รายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่สุ่มได้ในแต่ละท้องที่การศึกษา ..	38
3	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามท้องที่การศึกษา เขต และโรงเรียน...	40
4	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยของแต่ละระดับชั้นเรียน จำแนกตามเพศ	41
5	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แจกแบบสำรวจและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย..	41
6	ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร 88 ตัวแปรตามการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย..	51
7	น้ำหนักตัวประกอบของตัวแปรเกี่ยวกับการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	62
8	ตัวประกอบที่ 1 ค่านิยมในอาชีพ	63
9	ตัวประกอบที่ 2 เพื่อน	64
10	ตัวประกอบที่ 3 ครอบครัว	65
11	ตัวประกอบที่ 4 สังคมและเศรษฐกิจ	66
12	ตัวประกอบที่ 5 สมรรถภาพทางกาย	67
13	ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร 88 ตัวแปรตามการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	68
14	น้ำหนักตัวประกอบของตัวแปรเกี่ยวกับการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	78
15	ตัวประกอบที่ 1 ค่านิยมในอาชีพ	79
16	ตัวประกอบที่ 2 ครอบครัว	80
17	ตัวประกอบที่ 3 เพื่อน	81
18	ตัวประกอบที่ 4 สังคมและเศรษฐกิจ.....	82

ตารางที่		ณ หน้า
19	คำขวัญนิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร 88 ตัวแปร ตามการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	83
20	น้ำหนักตัวประกอบของตัวแปร เกี่ยวกับการตระหนักรู้ในอาชีพของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	94
21	ตัวประกอบที่ 1 คำนิยมในอาชีพ	95
22	ตัวประกอบที่ 2 ครอบครัว	96
23	ตัวประกอบที่ 3 เพื่อน	97
24	ตัวประกอบที่ 4 เพศและเชื้อชาติ	98
25	คำขวัญนิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร 88 ตัวแปร ตามการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	99
26	น้ำหนักตัวประกอบของตัวแปร เกี่ยวกับการตระหนักรู้ในอาชีพของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	109
27	ตัวประกอบที่ 1 คำนิยมในอาชีพ	110
28	ตัวประกอบที่ 2 เพื่อน	111
29	ตัวประกอบที่ 3 ครอบครัว.....	112
30	ตัวประกอบที่ 4 สังคมและเศรษฐกิจ.....	113
31	ตัวประกอบที่ 5 เพศและเชื้อชาติ	114